

Toetssteen der ware en valse genade

Th. Van der Groe

28. H.C. ZONDAG 22 - Van de opstanding

Vr.57. Wat troost geeft u de opstanding des vleses?

Antw. Dat niet alleen mijn ziel na dit leven van stonden aan tot Christus, haar Hoofd, zal opgenomen worden, maar dat ook dit mijn vlees, door de kracht van Christus opgewekt zijnde, wederom met mijn ziel verenigd en aan het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig zal worden.

Vr.58. Wat troost scheidt u uit het artikel van het eeuwige leven?

Antw. Dat, nademaal ik nu het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel, ik na dit leven volkomen zaligheid bezitten zal, die geen oog gezien, geen oor gehoord heeft, en in geens menschen hart opgeklommen is, en dat, om God daarin eeuwiglijk te prijzen.

c. Nu volgt de derde zeer heerlijke weldaad, welke de gelovige kerk in de toekomstige tijd, ook eens van de hand van haar Goddelijke Bruidegom, de Heere Jezus Christus ontvangen zal, te weten: *de opstanding des vleses*. Met de twee eerste juwelen wordt zij nu reeds van Hem versierd in dit aardse leven. Daar pronkt het ware christendom nu al mee. Maar die twee andere onwaardeerbare kleinodiën, welke hier een slot van de korte hoofdsom des geloofs, eindelijk bijgesteld worden, zal de gemeente des Heeren eerst ontvangen in het toekomstige leven der zalige onsterfelijkheid, wanneer zij in volkomenheid zal toebereid worden, als een bruid, die voor haar Man versierd is, Openb. 21:2. De twee eerste zijn haar sierlijke bruidsklederen, maar die twee laatste zijn haar heerlijke en volmaakte trouwklederen, en met deze zal zij in de hemel, het paleis des groten Konings ingaan. O, wat zal een stomme, onbesneden pen daar dan toch bijzonders van kunnen terneer stellen? Indien ook een van de Serafijnen, die boven Hem staan, hier mocht toevliegen met een gloeiende altaarkool in zijn hand, om onze stamelende lippen en zwakke pen aan te roeren, wij zouden dan voor de aandacht van onze heilbegerige lezer nog iets meer op het papier kunnen zetten. Maar nu zal dezelve zich met een flauwe schets der zaken tevreden moeten houden. Er zijn in het artikel van *de opstanding des vleses* weer twee dingen aan te merken (Vraag 57), als voorwerpen des geloofs, naar de twee delen, waar de gelovige uit bestaat, ziel en lichaam.

1. *Van zijn ziel heeft hij, door de genade, dit vaste vertrouwen, dat die, na dit leven, van stonde aan tot Christus haar Hoofd zal opgenomen worden.* In de dood scheiden ziel en lichaam van elkaar, en zonder een voorafgaande verheerlijking van de ziel, die een onsterfelijk wezen is, zou er geen opstanding des vleses,

in Gods beraamde weg, kunnen wezen. En daarom ligt de waarheid van de zielsgelukzaligheid, aanstonds met de dood, dan ook zeker inbegrepen en opgesloten in die van des lichaams wederopstanding, ten jongste dage. Maar het is hier zo zeer de plaats niet, om daarvan te handelen, omdat zulks meer behoort tot het volgende artikel *van het eeuwige leven*. Alleen dient er kort van gezegd te worden, dat het oprecht Christengeloof hier twee dingen in de kracht van de Heilige Geest, voor zich omhelst, met een goed toeigenend vertrouwen.

1. *Eerst houdt het de gelovige daarvoor, dat de zalige verheerlijking van zijn ziel hiernamaals daarin zal bestaan, dat dezelve tot Christus haar Hoofd zal opgenomen worden, om eeuwig onmiddellijk met Hem verenigd te zijn.* Hiervan is te voren reeds gehandeld in het artikel van Christus' Hemelvaart, waar wij openlegden, hoe Zijn vlees in de hemel, een zeker pand is voor de ware gelovigen, dat Hij, als Hoofd, hen, Zijn lidmaten, ook tot Zich zal nemen. Die gelukzalige opneming zal aldus met een aanmerkelijk onderscheid geschieden, dat de ziel van de gelovigen, gelijk zij het edelste deel van zijn mensheid, en daarom ook laatst van God, in den beginne, geschapen is, echter het eerst zal verheerlijkt worden in de volmaakte gemeenschap van haar verheerlijkt Hoofd, vóór het lichaam, welks verheerlijking daarna ten jongsten dage dan ook zeker zal volgen. In de wedergeboorte hier op aarde wordt de ziel van de gelovige altijd vernieuwd, en aan dezelve geschieden eerst al de genadewerkingen van de Heilige Geest, en dan volgt ook onmiddellijk de geestelijke verandering van het lichaam, door diezelfde werkingen der Goddelijke genade, volgens het woord van de Zaligmaker: *maakt de boom goed en zijn vrucht goed*, Matth. 12:33. Zo zal het ook gaan in het toekomstige leven. De zielen van Gods kinderen zullen haar zalige verheerlijking aanstonds in één ogenblik ontvangen, maar die van het lichaam zal een veel langer tijd vereisen, omdat het eerst geheel tot stof verteerd moet worden, en dan verder in die ontbinding also zal blijven, tot haar heerlijke verrijzenis ten jongste dage. De bedrukte gelovige, dit aandachtig in de geest overwegende, roept dan vrolijk uit:

O! wat zal dit voor mij niet een gehele wonderlijke en onuitsprekelijk heerlijke en zalige! verandering zijn, als mijn ellendige ziel, in dat uurtje van de dood, eens geheel vrij en losgemaakt zal worden van de banden van dit zondige, aardse lichaam. Die scheiding mag mij voor een ommezien tijds zeer benauwd en smartelijk vallen, maar wat zal het gevolg al evenwel niet geheel zeer uitnemend heerlijk zijn, als eens mijn ziel, die nu dagelijks in het ellendige en zondige lichaam des doods wegdruipt van treurigheid, geheel zal overvloeien van eeuwige volzalige vreugde, buiten het lichaam, in de allernauwste gemeenschap van mijn dierbare Zaligmaker? Wat zal hij dan in een ruime lucht vliegen! En hoe hoog zal zij haar vlucht niet wel nemen, zodra zij eens uitgelaten worden uit die aardse kerker, waarin zij zo lang gezocht heeft, bezwaard zijnde, nademaal zij niet wilde ontkleed, maar overkleed worden, opdat het sterfelijke van het leven verslonden worde? 2 Kor. 5:4.

2. Daarnaast houdt de gelovige niet minder voor zeker, dat die zalige verheerlijking van zijn ziel, door de genade van zijn getrouwe Zaligmaker, *van stonde aan also geschieden zal*, zodra die maar eenmaal zal scheiden uit het lichaam. Want hem ontmoeten hier, behalve een grote wolk van heilige getuigen, die also in de Schrift van hun toekomstige staat na dit leven geloofd en gesproken hebben, ook de allerklaarste en zekerste beloften van de Heere Zelf, welke hem geen de minste twijfeling dienaangaande kunnen overlaten: als Ps. 73:24; Jes. 57:1, 2; 2 Kor. 5:1, en doorgaans, waar dan deze zaak slechts gemeld wordt. "Zie, zegt de gelovige, zo beloofde immers mijn Zaligmaker de boetvaardige moordenaar, die aan Zijn zijde met Hem stierf, dat hij ook heden met Hem in het Paradijs zou zijn, Luk. 23:43. En datzelfde heeft Zijn Geest ook, zonder onderscheid, beloofd aan al Zijn ware gelovigen, zeggende: *Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan*, Openb. 14:13. Dit zal dan gewis ook also zijn. De duivel mag die heilige waarheid op alle wijzen schoon ook trachten te verdonkeren, om de arme zielen te beroven van een groot gedeelte van haar dierbare troost, maar ik wil mij in spijt van hem, geheel vasthouden aan mijns Heeren woord en belofte. Tot aan het laatste uur van mijn aards leven zal mijn droevig lijden duren, en zo lang ik nog inwonnen zal in het lichaam, zal ik uitwonen van de Heere, 2 Kor. 5:6. Dit weet ik, en daar wil ik mij, met

mijns Heeren almachtige genade, ook geduldig in vertroosten. Ik wens mijn tijd uit te dienen, naar Zijn eeuwige raad. O, ja! ik wil zelfs geen minuut eerder vrij zijn, dan Zijn genadige en getrouwe hand mij zal believen te verlossen en vrij te maken. Zolang wil ik hier wachten, en zuchten en treuren, en strijden en lijden, en geloven en hopen, en verlangen en reikhalzen, al zou mijn lot dan ook nog zo droevig zijn. Maar wanneer mijn lang verwachte, zalig ontbindingsuur eindelijk eens gekomen zal zijn, dat mijn Heere Jezus mij tot Zich in de eeuwige heerlijkheid zal komen roepen, en als Hij tot mij zal zeggen: *ga nu heen in vrede: Ik zal u verzamelen tot uw vaderen, en gij zult met vrede in uw graf verzameld worden, en uw ogen zullen het kwaad niet zien, dat Ik over deze plaats brengen zal*, 2 Kon. 22:20, dan wil ik ook door Zijn genade, aanstonds in één ogenblik, al mijn zonden en al mijn kruis voor eeuwig geheel afleggen, en dan onmiddellijk overgaan met mijn bezwijkende ziel in dat eeuwige, volzalige vreugdeleven des hemels, in dat vrije ongestoorde leven der Godsgenieting. O, ik verwacht dan ook, in een punt des tijds, geheel wonderlijk aan mijn gemoed veranderd en als herschapen te worden, naar Gods beeld, in volmaakte heerlijkheid. Ik wil ook mede sterven, gelijk mijn Zaligmaker gestorven is, en ook met mijn laatste snikken en zuchtingen, als ik nu geen ander geluid meer kan geven, zeggen: *Vader in Uw handen beveel ik mijn geest*, Luk. 23:46. En hiermede hoop ik dan ook eens mijn verdriet op deze aarde te besluiten, en met mijn arm, vernederd lichaam af te leggen. Zalig uur, als gij eens verschenen zult zijn! Dan zal ik de wereld verlaten, om van de hemel bezit te gaan nemen, eeuwiglijk en altoos. Maar één ogenblik na mijn verscheiden, en dan zal mijn ziel in de eeuwige heerlijkheid wezen, bij mijn God en Zaligmaker en bij Zijn heiligen. Ach! dat Hij mij toch versterke in dit mijn heilig geloof, en dat Hij zulks ook alzo doe aan al Zijn kinderen!"

2. Belangende nu het sterfelijk deel, zo vertrouwt de christengelovige hier ook geheel, door de Goddelijke genade, dat ook dit zijn vlees, door de kracht van Christus opgewekt zijnde, wederom met zijn ziel verenigd, en het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig zal worden. Drie zeer heerlijke weldaden van zaligheid grijpt de arme gelovige hier dan aan met de hand zijns geloofs, welke hij nimmermeer begeert los te laten.
1. Dat zijn vlees, eenmaal gestorven en tot stof verteerd zijnde, ten jongste heerlijke dage, door de kracht van Christus eens wederom opgewekt zal worden. "Zie, zegt de gelovige, in dat levendige vertrouwen van de Heilige Geest hoop ik eens van hier te scheiden, en mijn zwak en zondig lichaam gewillig over te geven aan de verbreking des doods, aan de bedekking van het stof en aan de verbrijzeling van het gewormte, dat het in die vernederde staat niet blijven zal, maar dat mijn getrouwe, alvermogende Verlosser eens gewis zal komen, op het einde der dagen, *en dat Hij de laatste over het stof zal opstaan*, Job 19:25. En dan zal Hij met diezelfde Goddelijke hand waarmee Hij de wereld uit niets geschapen heeft, mijn dood lichaam, nevens die van al zijn gestorven gelovigen, ook eens weer uit het stof der aarde opwekken en levendig maken. Dit zal hij gewis alzo doen, en ik mag daar in het minst niet aan twijfelen, want zie, *mijn Heere en Zaligmaker heeft mij zelf gezegd, dat de ure komt, in welke allen, die in de graven zijn, Zijn stem zullen horen, en zij zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der veroordelenis*, Joh. 5:28, 29. Ja, dat het de uitdrukkelijke wil Zijns Vaders is, dat alles wat Hij Hem gegeven heeft, Hij daaruit niets verlieze, maar hetzelfde opwekke ten uiterste dage, Joh. 6:32. Mijn gezegende Verlosser zal dit grote werk dan ook Zelf komen verrichten, in eigen Persoon, en aan mij en al Zijn gelovigen, en Hij zal dat doen door Zijn Geest, die Zijn kracht is, door welke Geest ik zulks dan ook vertrouwde, wetende dat Hij, die de Heere Jezus opgewekt heeft, ons ook door Jezus zal opwekken, 2 Kor. 4:14.
2. Verder vertrouwt een gelovig Christen, dat dit zijn opgewekt vlees dan ook weer met zijn ziel verenigd zal worden. Die wonderknoop, welke de dood verbroken had, zal in de heerlijke opstanding dan voor eeuwig weer hersteld worden, door dezelfde almachtige hand van Christus Die het gestorven vlees

uit het stof zal komen opwekken. Gelijk goede vrienden en metgezellen wel voor een tijd vaneen scheiden, en daarna toch weer bij elkaar komen en bij elkaar blijven, alzo scheiden ziel en lichaam met de dood ook wel vaneen, en de ziel gaat in haar eenzame staat dan tot God, en het zielloos lichaam wordt ter ruste neergelegd in het graf, waar het eens een zalige opstanding verwacht, op het woord van Christus. Maar als die verwachte opstanding gekomen zal zijn, dan zullen die twee ook eens weer samen komen, en eindeloos met elkaar verbonden en verenigd blijven, zonder ooit weer vaneen te scheiden. O, wat zal deze niet een heilige en zalige vereniging zijn! Een volmaakte ziel, die de vreugde des hemels reeds zo lang genoten heeft, zal dan komen in een geheel zuiver en onverderfelijk lichaam, waarin geen zondige beweging meer plaats zal hebben, maar welks leden nu al tezamen herschapen zullen zijn door de Heilige Geest tot wapenen der gerechtigheid.

3. *Want dit is het derde stuk van des Christens vast geloof, dat zijn vlees, alzo opgewekt en met zijn ziel weer verenigd zijnde, dan het heerlijke lichaam van Christus gelijkvormig zal worden.* Deze waarheid openbaart ons de Apostel, waar hij zegt: *namelijk de Heere Jezus Christus, Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam*, Fil. 3:21. En hij bevestigt dit nader in 1 Kor. 15:42-44. Zo leert ook de Apostel Johannes, dat, *als Christus geopenbaard zal zijn, wij Hem zullen gelijk wezen, want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is*, 1 Joh. 3:2. Op deze en andere gewisse beloften van het Heilig Evangelie steunende, oefent een gelovige dan dit vaste vertrouwen, dat zijn arm, verbrijzeld lichaam, op het einde der wereld, in eeuwige schoonheid en volmaakte heerlijkheid, door Christus weer opgewekt, en Zijn heerlijk lichaam gelijkvormig zal worden. Hieraan kan hij geenszins twifelen, naardien toch Christus opstanding zelf hem alreeds een zeker pand is van zijn zalige opstanding, gelijk tevoren in de verhandeling van dat Artikel van ons geopend is. Met wat een dierbare vreugde zal een gelovig Christen deze waarheid dan niet omhelzen in de grond van zijn gemoed? Hoe zeer gaat het hem aan, zo dikwijls hij in een levendig gezicht des geloofs wordt ingeleid van zijn aanstaande verheerlijking in de dag van zijns Zaligmakers luisterrijke verschijning? Wie toch is er, die zijn eigen vlees niet lief heeft? En die niet hartelijk wenst, als het in enig deel vervallen of geschonden is, dat het weer opgericht en hersteld worde? Wat moeite en kosten zullen immers de mensen hiertoe niet wel aanwenden? En hoe zouden de kinderen Gods dan geen groot belang nemen in die onuitsprekelijke heerlijkheid en volmaaktheid, waarmee hun waarde lichamen eens zullen bekleed worden ten uitersten dage, nadat de wormen die doorknaagd zullen hebben?

"O, nu kan ik immers met gerustheid en met blijdschap in de Heere sterven, zegt een waar gelovige, als mijn sterfbed zal gekomen zijn. Mijn heilige Zaligmaker, Die het Hoofd en de Behouder der gemeente is, heeft in Zijn gezegend Lichaam, toen Hij nu gestorven was, wel geen verderving gezien, Ps. 16:10; maar Hij heeft mij, nevens al Zijn gelovigen, die onwaardeerbare genade verworven, dat wij de verderving van onze ellendige en zondige lichamen met blijdschap en met gejuich zelfs kunnen aanzien. O, ja! ik vrees niet voor het stof, noch voor het gewormte, noch voor de hel, noch voor de duisternis, noch voor enig ander ding. Laat ik stervende, ook in de diepste vernedering komen met mijn broos en sterfelijk vlees, laat er vrij mijn ziel uit scheiden, als uit een benauwde gevangenis, en laat er ook de levensadem uitgaan, en laat het dan van mijn vrienden of van mijn vijanden in het graf gelegd worden tot afschuwelijk wormenaas, en laat ik ook duizend jaren en langer in de stilte onder de doden wonen, aan die plaats, *waar de bozen ophouden van beroering, en de vermoeiden van kracht rusten*, Job 3:17, en laat ik dan ook geheel vergeten zijn bij hen, die na mij leven zullen, dat alles kan ik mij getroosten, met de enige liefde en de zoete, onverderfelijke gemeenschap van mijn dierbare Zaligmaker, in Wiens schoot en armen ik eens hoop te ontslapen. Ik begeer geen prachtige begrafenis of enig ereteken na mijn dood. Of ik dan bij de rijken zal liggen of de armen, dat kan mij niet schelen. Ik verwacht in geloof een andere eer uit de hand van mijn getrouwe en machtige Verlosser, ten jongste dage, *wanneer Hij Zelf met een geroep, met de stemme des Archangels en met de bazuin Gods zal nederdalen van de hemel*, 1 Thess. 4:16. Dan, wanneer mijn wortel zich weer zal uitbreiden aan het water, en de dauw des hemels vernachten zal op mijn tak, Job

29:19; als het dan zal heten: *uwe doden, o Juda, zullen leven! Ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan. Waakt op en juicht, gij, die in het stof woont, want uw dauw zal zijn als de dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen*, Job 26:19. Tot zo lang zal mijn vlees rusten in hoop, en dan zal het zeer heerlijk weer worden opgewekt, en ook uitgaan, met mijn zalige ziel verenigd, nevens al de uitverkoren kinderen Gods, mijn Heere Jezus tegemoet in de lucht, *en also zullen wij dan altijd met de Heere wezen*, 1 Thess. 4:7. Gewis, dit zal eens geschieden, *want dit is de erve van de knechten des Heeren, en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere*, Jes. 54:17. Die erve kan hun niet ontgaan, Jehovah Zelf staat daar voor als Borg met meer dan duizend beloften."

O, die nu alleen maar geloven mag, en vast geloven in de kracht van de Heilige Geest, die kan dan in zijn treurige uren, ja ook in zijn laatste uurtje, als het klamme doodzweet hem gaat uitbreken nog vrolijk zingen: *Ik zal, o Heere, Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen; ik zal verzadigd worden met Uw Beeld, als ik zal opwaken*, Ps. 17:15. Wat een wonderlijk gezang! De dood is zelfs niet in staat, met al zijn bange en bittere benauwdheid, om dit gezang te storen, als Christus maar alleen de liefelijke vreugdeolie wil gieten in het benauwde hart.

Geveinsden

Het mag zijn, dat de schaduwachtige tijdgelovigen zich dit alles ook weer toe-eigenen, en hun zielen op een aangename wijze daarmee ook vertroosten. Maar het is zeker, dat het maar een valse en bedrieglijke troost is, van dat soort als de profeet beschrijft: *zij troosten met ijdelheid*, Zach. 10:2. Anders is de vreugde van het waangelooft niet dan een ijdele droom. Die heerlijke opstanding, waar wij van gehandeld hebben, is de opstanding der rechtvaardigen, Luk. 14:14, en gaat dengenen niet aan, welke slechts de mensen van buiten rechtvaardig schijnen, Matth. 23:28. Zij is een onwaardeerbaar voorrecht van de ware leden van de heilige christenkerk, hoedanig de geveinsden nimmer geweest zijn, hoewel zij zulks geroemd hebben. *Want die zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn*, Rom. 9:6. Voorwaar, het onderscheid is al te groot.

1. De geveinsde tijdgelovigen zijn nooit gekomen tot de eerste opstanding van dode werken in Christus Jezus. Hoe zouden zij dan de betere opstanding verkrijgen, die wezen zal ten jongsten dage? Hebr. 11:35. Het raakt alleen de ware gelovigen, hetgeen er gezegd wordt: *Zalig en heilig is hij die deel heeft aan de eerste opstanding, over deze heeft de tweede dood geen macht, maar zij zullen priesters van God en van Christus zijn, en zij zullen met Hem als koningen heersen*, Openb. 20:6.
2. De lichamen van de geveinsden waren ook nooit tempelen van de Heilige Geest, 1 Kor. 6:19 en de posten en bovendorpel van dezelve werden ook nooit waarlijk besprengd door de Geest met het heilige verzoeningsbloed van het geslachte Lam Gods. Zij bleven met de schone geestelijke gaven, die daar in gelegd waren, toch altijd steken in de onreine grond van de zonden. Zo kunnen deze schijnheiligen dan immers niet verwachten, dat de Heilige Geest hun sterfelijke lichamen eens levendig zou maken, gelijk zulks aan de oprechte kinderen beloofd wordt, in welke de Geest Desgenen, die Jezus uit de doden opgewekt heeft, reeds woont, Rom. 8:11. Zij streden in hun aardse lichamen nooit ernstig tegen de zonden: hoe zouden zij dan toch komen, door de hemelse kracht van Christus, tot de zalige overwinning van de laatste vijand, de dood, in de opstanding des eeuwigen levens? Want wat strijd zij ook gevoerd mogen hebben, zo blijft het toch zeker, hetgeen de Apostel zegt: *en indien ook iemand strijdt, die wordt niet gekroond, zo hij niet wettelijk heeft gestreden*, 2 Tim. 2:5.
3. Ook hebben de geveinsden hun leden, die op aarde zijn, nooit begeerd te doden, Kol. 3:5, maar zij zullen die altijd nog ontzien, om ten minste enigen van dezelve in het leven te sparen. En indien zij zich van vele grove zonden ook al onthouden, zo staan zij er toch wel verre vandaan, om hun zondig lichaam te bedwingen en tot dienstbaarheid te brengen, 1 Kor. 9:27. Zij plegen altijd nog enige zondige begeerlijkheden te koesteren, en hun vlees daartoe te verzorgen, *zonder ooit de Heere Jezus*

Christus recht gelovig aan te doen, met aflegging van de rok, die van het vlees bevlekt is, Rom. 13:14; Judas vs. 23. Hoe kunnen zij dan op een zalige opstanding des vleses hopen, zij, die het vlees nooit geheel wilden kruisigen, met de bewegingen en begeerlijkheden? Of zouden die ook zaliglijk opstaan, die in de onreine liefde der zonden verstikt en versmoord zijn? Voorwaar, zij zullen wel mede ontwaken uit het stof der aarde, maar het zal wezen tot versmaadheid, en tot eeuwige afgrijzing, Dan. 12:2. Helaas! Al wie geleefd heeft als een huichelaar, en gestorven is als een huichelaar, die zal ook weer opstaan als een huichelaar. En dan zal het Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in de dag des oordeels, dan hen, Matth. 11:22.

Gave de ontfermende God, dat velen dit nog in tijds met ernst mochten bedenken! Want in de laatste opstanding zal er geen tijd meer wezen. indien wij geen oprechte Christenen zijn in Christus, als wij sterven, dan zullen wij zodanigen ook in alle eeuwigheid niet worden. Hebt gij dan, o mens! die dit leest, ook enige ware liefde voor uw kostelijke ziel en lichaam, en wilde gij die wel graag bevrijd hebben van een eindeloze verdoemenis, en die voor eeuwig gelukkig en zalig zien, wel dan bidden wij u ook als gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade: laat u toch nu in de aangename dag der zaligheid met Hem verzoenen! En ziet toe, en wacht, ja wacht u, van de zuurdesem der Farizeeën en Sadduceeën, waarmee zo menige schone ziel verloren gegaan is, die nu geen andere gelegenheid hebben om ons te waarschuwen, dan alleen met haar droevige voorbeeld, hetwelk in het Woord duidelijk beschreven is, Matth. 16:6.

Van het eeuwige leven

d. En zo komen wij nu aan het Artikel *van het eeuwige leven*, het slot en de kroon van al het werk. Daar mocht ook wel een groot boek van kunnen geschreven worden, en toch zou er maar zeer weinig van kunnen gezegd worden. De Apostel, die eenmaal opgenomen werd in het Paradijs in de derde hemel, getuigt ons, *dat hij daar onuitsprekelijke woorden gehoord heeft, die een mens niet geoorloofd is te spreken*, 2 Kor. 12:4. De Heilige Geest heeft ons wel iets geopenbaard van het onbegrijpelijke, eeuwige leven der gelukzaligheid, waar al de uitverkoren gelovigen, de ware geheiligde leden van de Christelijke Kerk, na de opstanding der doden, eens in zullen overgevoerd worden in de hemel, maar die openbaring van de Geest strekt zich niet verder uit, dan om slechts een vaste grondslag te leggen voor ons geloof van die allerheerlijkste Goddelijke waarheid, en om ons naar deszelfs vervulling met opgestoken hoofden vurig te doen reikhalzen. Daar blijft hier wel honderd duizendmaal meer voor ons verborgen, dat wij niet eerder kunnen weten, voor wij het dadelijk genieten. De uitnemendste heiligen zijn in hun zondige, aardse stand immers geenszins vatbaar, om enig gedeelte van het eeuwige leven met enige volkomenheid te kunnen bekennen. Of zou anders ook een klein, onnozel kind al genoeg in staat zijn, om de aard van het mannelijke leven recht te bevatten? *Toen ik een kind was*, zegt de Apostel, *sprak ik als een kind, maar wanneer ik een man geworden ben, zo heb ik te niet gedaan, 't geen eens kinds was*, 1 Kor. 13:11. Dan zulks mag men hier ook wel zeggen: het beste leven der heiligen op de aarde is toch maar enkel kinderwerk, in vergelijking van het volmaakte eeuwige leven, dat zij namaals eens leven zullen in de hemel. Dit is wel gewis alzo waarachtig. En toch is het ook niet minder waarachtig, dat er nooit een heilige in de wereld geweest is, die hier reeds de eerstelingen van het eeuwige leven der zaligheid door de Goddelijke genade niet heeft genoten, tot een onderpand van de volkomen genieting hiernamaals. Gelijk dan ook de Schrift zegt: *Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven*, Joh. 3:36; niet slechts in belofte, maar ook in beginsel. En naardat het geloof steeds ongevoelig wast en toeneemt door de werking van de Heilige Geest, en de gelovige alzo ook nauwer met Christus, zijn levend Hoofd verenigd wordt en aan zichzelf, en aan alles dagelijks sterft, even naar die mate zal hij dan ook noodzakelijk meer genieten van het eeuwige leven, en steeds daartoe bereid en bekwaam gemaakt worden, *om deel te hebben in de erve der heiligen, in het licht*, Kol. 1:12. En niet anders leert hier ook de Catechismus (Vraag 58), waar die het geloof van de Christen omtrent dit Artikel aldus beschrijft, *dat dezelve voor waarachtig houdt en gelooft tot zijn vertroosting: dat nademaal hij nu het beginsel der eeuwige vreugd*

in zijn hart gevoelt, hij na dit leven volkomen zaligheid bezitten zal, enz. Waar dan twee dingen in aanmerking komen, te weten: *hetgeen voorgaat, en hetgeen volgt*:

(1) *Voorafgaat, dat ieder waar gelovige het beginsel der eeuwige vreugde reeds hier op de wereld in zijn hart gevoelt. Ook niet een enig kind van God wordt daarvan uitgesloten, want dit is een wezenlijke eigenschap van de verzoende en wedergeboren staat van het zaligende geloof, en van de ware geestelijke vereniging der gelovigen met God in Christus. Zij zijn toch, zonder onderscheid, alle tezamen kinderen des Koninkrijks, Matth. 13:38. En het Koninkrijk Gods is niet spijs en drank, maar rechtvaardigheid, en vrede, en blijdschap, door de Heilige Geest, Rom. 14:17. Wat Goddelijke troost en vrede en blijdschap, door de Heilige Geest dan hier ook mocht werken in de harten van de ware Christengelovigen, naar de bijzondere mate van eens ieders geloof en geestelijk leven, het is allemaal een waarachtig beginsel, en als een eersteling van die volzalige, eeuwige vreugde des hemels, welker volkomenheid zij eens genieten zullen na dit leven. Het zijn gelijk die edele druiventrossen van het land Kanaän, welke de verspieders met zich brachten, ten bewijze van deszelfs uitnemende vruchtbaarheid, Num. 13:23 enz. Voorwaar, daar zal geen zaligheid noch vreugde, noch heiligheid hier namaals genoten worden in de hemel, waar de gelovigen in dit aardse leven niet enige voorsmaak van genoten hebben, hetzij dan kort of lang, veel of weinig. Het grondbeginsel van het eeuwige leven wordt reeds hier op aarde, door de hemelse genade van de Heilige Geest, wel vastgelegd en gewerkt in de harten van de uitverkorenen, waar het heerlijke gebouw der volmaakte, eeuwige zaligheid dan namaals op neergesteld zal worden. Wat zijn toch anders de eerstelingen des Geestes, welke zij allen nu reeds bezitten, en die hen doet zuchten in zichzelf, verwachende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing huns lichaams? Rom. 8:23. Ja, wat wil de Apostel anders zeggen met dat troostrijke woord, dat de God aller genade ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig tijds zullen geleden hebben, 1 Petrus 5:10, dan dat Hij ons nu reeds al een beginsel van die eeuwige heerlijkheid, in onze zondige aardse staat, te smaken en te genieten geeft, waaruit wij een vast besluit mogen maken van de volkomenheid, die daar namaals eens op volgen zal? Al wie dan in 't geheel nog geen beginsel van de eeuwige vreugd in zijn hart gevoelt, die geniet dan ook God niet, en die is dan ook geenszins een waar gelovige.*

Wij spreken nu niet van de bijzondere mate, trappen, of wijze van die genieting, maar alleen van het wezen van de zaak, zonder welk het waar geloof van de Heilige Geest, met deszelfs zalige vruchtgevolgen, niet kan bestaan. Voorzeker de minste gelovige, die er in de wereld is, geniet hier nochtans wel zo veel van God en van de hemel, als hij het zou begeren af te staan of te missen voor alle andere genietingen, welke de wereld hem mocht aanbieden. En dat is immers genoeg, om te bewijzen, dat hij reeds waarlijk een beginsel der eeuwige vreugde in zijn hart gevoelt, hetwelk in staat is, om zijn aardse kruis zodanig te verzachten, dat hij hetzelfde met een Christelijke geduldigheid begeert te dragen, en zijn Zaligmaker steeds te volgen, Matth. 16:24. Men heeft slechts aandachtig te letten op hetgeen wij nu zo menigvuldig van de aard en de werking en van de vrucht van het ware geloof bij ieder artikel aangewezen en terneer gesteld hebben, om van deze zaak een gezond oordeel te vellen.

2. *Waar dan nu dit heilig beginsel der eeuwige vreugde alzo in het hart van de gelovigen reeds gewerkt is, als de eerstelingen van het nieuwe en geestelijke leven, daar kan datzelfde beginsel nooit vergaan, hoe klein of zwak het schoon ook wezen mocht. Nee, het is een onverderfelijk, Goddelijk zaad, dat blijft in alle ware gelovigen, 1 Joh. 3:9, en dat dient om hen te verstrekken tot een gewis onderpand, dat zij na dit leven volkomen zaligheid bezitten zullen, die geen oog gezien, noch oor gehoord heeft, noch in eens menschen hart opgeklommen is en dat om God daarin eeuwiglijk te prijzen. De grootste dingen plegen dikwijls te volgen op zeer kleine en geringe beginselen. Zo is ook het beginsel van het eeuwige leven, in het hart van Gods beminde en uitverkoren kinderen gelijk een mosterdzaad, hetwelk door de hemelse invloeden des Geestes allengskens aanwast en toeneemt, totdat de volkomen zaligheid daarop zal volgen. De Heilige Schrift is deswege vervuld met de dierbaarste en uitgelezenste beloften, welke het geloof in dier voege alle*

tezamen omhelst en aanneemt, dat het die volkomen eeuwige zaligheid in een lijdzame hoop zeker tegemoet ziet, en zich met deszelfs verwachting nu alreeds onuitsprekelijk zeer vertroost in ellende en droefenis van dit aardse leven, het daarvoor geheel houdende, dat onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, ons werkt een gans zeer uitnemend, eeuwig gewicht der heerlijkheid, 2 Kor. 4:17.

Helaas! hoe droevig zou het er niet uitzien met de arme gelovigen, indien zij slechts beroofd waren van dit artikel van het eeuwige leven! Zij waren voorwaar de ellendigste mensen, indien zij alleen in dit leven op Christus waren hopende, 1 Kor. 15:19. Maar nu bezitten zij, door het geloof van de Geest de wortel der reinigmakende hoop in de grond van hun gemoed, waardoor zij steunende op Gods onveranderlijke verbondsbeloften in Christus, 2 Kor. 1:20, een volkomen en onbegrijpelijke, eeuwigdurende zaligheid met lijdzaamheid tegemoet zien.

1. *Zij verwachten een volkomen zaligheid.* "Ach, zegt de gelovige, hoe zeer ellendig en gebrekkelijk zijn hier al mijn geestelijke genietingen! Ik woon met dezelve toch maar uit van de Heere in het zondige vlees. Het zijn maar enige kleine druppeltjes van zaligheid, waarmee ik mijn vermoeide amechtige ziel liefelijk kan verkwikken. *En hoewel ik nu ook eeuwig leef door het geloof des Zoons Gods, Die mij lief gehad heeft,* Gal. 2:20, *zo sterf ik toch elke dag, hetwelk ik betuig bij onze roem, die ik heb in Christus Jezus, onze Heere,* 1 Kor. 15:31. En hoe bang valt mij dat sterven! Hoe ik nader aan de dood genaak, hoe mijn benauwdheid immer groter wordt. De zonde, de zonde stoort hier mijn vrede en vreugde! Mijn helderste licht schijnt hier achter dikke wolken van menigerlei droevige ellenden en duisternissen. Wat ben ik hier besloten in de banden van een enge en benauwde wereld! En wat lijdt mijn ziel dagelijks een groot gebrek! Hoe moe wordt zij nu dit aardse leven! Zij smelt toch in mij weg van treurigheid, en ik hijg reeds, als een vermoeide dagloner, naar de avondschemer. *Ik heb een begeerte om ontbonden te worden, en met Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste,* Fil. 1:23. O, wat zal het dan zijn, als ik eens bij mijn Heere Christus wezen zal. Dan zal ik daar een volkomen zaligheid genieten. *Want wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal hetgene, dat ten dele is te niet gedaan worden,* 1 Kor. 13:10. Indien de enkele hoop en verwachting daarvan mij nu reeds, midden in de zieldrukkendste ellenden, op sommige tijden kan doen opspringen van vreugde, als een die omringt wordt met vrolijke gezangen van bevrijding, Ps. 32:7, wat zal dan de zaligheid zelf wezen, als ik die in volkomenheid namaals eens genieten zal! Daar zal ik dan geheel volmaakt, en zonder enige zonde zijn. Daar zal ik mijn algenoegzame Drie-enige God dan genieten, in eindeloze vreugde en gerechtigheid. Niets zal mij dan meer van Hem scheiden. O, hoe zal mijn ziel dan baden en zwemmen, ja, eeuwig onderdompelen in de grondeloze oceaan van heilige wellusten! Wat vreugde zal dat zijn! Wat tong zal die melden?
2. *Want de gelovigen, die nu reeds in hope zalig zijn, verwachten een gans onbegrijpelijke zaligheid, hoedanig geen oog gezien, noch oor gehoord heeft, noch in geen mensen hart opgekomen is.* Voorwaar, indien ook zelfs de lage stoffelijken van het geschapen natuurwezen niet om te doorgronden zijn voor het zwakke menselijke vernuft, maar het edelste en volmaaktste daarvan altijd nog zeer diep verborgen blijft, hoeveel onbegrijpelijker en ondoorgrondelijker moet dan die ongeschapen heerlijkheid zijn, die namaals in de hemel van de ware gelovigen zal genoten worden? Ja, van ouds heeft men het niet gehoord, noch met oren vernomen, en geen oog heeft het gezien, behalve Gij, o God! wat Hij doen zal dien, die op Hem wacht, Jes. 64:4. Al wat hier gekend wordt van de gelukzalige vreugde des hemels, is maar een flauw en donker gezicht des geloofs, hetwelk wij alleen zien door een spiegel in een duistere rede, 1 Kor. 13:12. Het allerlichtste verstand moet hier steeds uitroepen: O, wat ben ik nog zwak en blind! Hoe schemeren mijn ogen, zodra maar een levendige straal op mij neerschiet van die heldere glans des hemels! Hoe weinig kan ik van dat zuivere Goddelijke licht nu nog verdragen! Ik zal dan eerst mijn aardse wezen geheel moeten afleggen, en een heilig hemels wezen moeten aandoen, eer ik iets terdege zal kunnen bekennen van het onzienlijke, en iets recht verstaan van het onbegrijpelijke, dat alle verstand en kennis verre te boven gaat. Wat eigenlijk de hemel is, wat het heilige gezelschap in de hemel, wat de hemelse vreugde en gelukzaligheid, en wat de

eindeloze algenoegzaamheid en volmaaktheid van dat alles: O, wie zal ons ook zeggen, welke daar zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid? Kol. 1:27. Laat ons dan lijdzaam wachten, laat ons Hem verbeiden met een stil geloof, Die dat boek met zijn zeven zegelen voor ons eens zal openen, als wij bij Hem zijn in de Hogeschool. Daar zullen wij dan deze wonderlijke lessen leren, want indien wij hopen, hetgeen wij niet zien, zo verwachten wij het met lijdzaamheid, Rom. 8:25.

3. *Ja, Gods kinderen verwachten een eeuwigdurende zaligheid, om God daarin eeuwiglijk te prijzen.* Alles zou niets zijn, zegt een gemoed, dat alreeds geestelijk zucht om de schaduwen der tijdelijkheid eens te ontworstelen, indien maar alleen dit verderfelijke de onverderfelijkheid niet zou aandoen, en dit sterfelijke de onsterfelijkheid, 1 Kor. 15:53. Al de heerlijkheid des hemels ging aanstonds verdwijnen, als daar slechts enige verderfelijkheid bij plaats kon hebben, en als de nacht daar volgde op de dag. Maar zie, zij zullen Zijn aangezicht zien: *en aldaar zal geen nacht zijn, en zij zullen geen kaars, noch licht der zon van node hebben, want de Heere God verlicht ze, en zullen als Koningen heersen in alle eeuwigheid*, Openb. 22:4, 5.

"Ik zal, zegt de gelovige, mijn God aldaar eeuwig prijzen, eeuwig zal ik Hem daar volmaakt dienen en beminnen met al de hemelingen, en eindeloos zal ik daar ook mijn stem paren met de volzalige Engelenkoren en die der andere heiligen, om Jehovah's lof te zingen. O, hoe zal ik ellendig, verdwijnend, schaduwachtig schepsel daar dan zalig verslonden worden in die grondeloze eeuwigheid! Kom, kom toch, heilvolle eeuwigheid! En Gij, o Vader der eeuwigheid! Jes. 9:5, omhels mijn versmachtende ziel met Uw liefelijke armen, en ruk mij toch eens uit deze vergankelijkheid. Laat mijn stamelende tong, die nu zo snel moe is, eens eeuwige Hosanna's liederen tot Uw lof zingen. Wat doe ik hier in mijn doodbrakend, zuchtend leven tot Uw lof? Ik verdwijn hier als een rook, mijn horloge is gedurig ontsteld, en ik weet niet wat het is, een vaste koers te houden. Ach, mijn dierbare, grootmachtige Heere en mijn God! wat verdient Gij niet een andere lof van mij, wie Gij enkel toch geformeerd hebt tot Uw lof? Jes. 43:21. Hoe zal ik U in die volzalige eeuwigheid loven! Daar zal ik dan geheel vol licht en lof zijn. Wat een klaarheid, en verscheidenheid, en onuitsprekelijke liefelijkheid van zielverzadigende vreugde zal ik daar dan vinden bij Uw Goddelijk aangezicht, en in Uw rechterhand eeuwiglijk, Ps. 16:11, als ik daar altijd zal zitten onder de schaduwen van de boom des levens, die in elke maand van het jaar zijn nieuwe vruchten geeft, Openb. 22:2; wanneer het in zijn volle kracht vervuld zal worden: *en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen; maar droefenis en zuchtingen zullen wegvlieden*, Jes. 35:10."

Op deze en dergelijke wijze zal het geloof van de Christen door de genade van de Heilige Geest dan werkzaam zijn met het heilvolle troostartikel van het eeuwige leven, hetwelk wij hiermee dan nu genoeg geopend achten.

Naamchristenen

Wie zal het de geveinsde naamchristenen en tijdgelovigen nu weer kunnen beletten, dat zij hieruit ook een valse troost vergaderen? Want immers deze drie dingen worden mede niet verzadigd, Spr. 30:15: *de zorgeloosheid, het waangeloof en de wanhoop*. Wie niet omkomt in de ene, die zal dan verloren gaan in de andere weg. Wie niet zorgeloos kan zijn, die wordt licht een waangelovige en wie niet langer een waangelovige kan zijn, die stort niet zelden eindelijk neer in een wanhopige afkeer van God. Helaas, de inbeelding alleen van een goed recht op het eeuwige leven heeft menigeen dat eeuwig doen verliezen. Toen de eerste mens zich gemakkelijk van de satan wijs liet maken, dat hij nu haast in Goddelijke hoogheid en zaligheid zou leven, stortte hij plotseling neer in de diepste afgrond der verdoemenis. En nochtans wil het geveinsde volk zich daar niet aan spiegelen. De satan is listig genoeg, om hen slechts te leiden in een andere koers van bedrog, welke toch niet minder dodelijk is, indien de almachtige genade hun blinde zielen daar niet op tijd uit komt redden. Een huichelaar kan met het oog van het waangeloof alzo steil opzien naar de hemel, dat hij de diepe kuil van het eeuwige verderf

niet ziet liggen voor zijn voeten. Wat zou het anders zijn de Hemelse gaven te smaken, en de krachten der toekomstige eeuw, Hebr. 6:4, 5, dan dat de mensen zekere verrukkende bewegingen van blijdschap genieten, spruitende uit opgehelderde Evangelische bespiegelingen van de zeer genoeglijke hemelse en eeuwige goederen, welke zij zich, zonder grond, loffelijk toe-eigenen? Indien er grote genade nodig is, om ons te wachten voor de helse boosheden van de vorst der duisternis, zo is daar voorwaar nog groter genade nodig, om onze zielen te hoeden voor zijn bovenhemelse boosheden, van welke voorheen al iets gezegd is. Hij sleept menigeen voor eeuwig in de hel door een zoetvoerig, betoverend gezicht van de hemel. Want het kan de satan heel weinig schelen, hoe hij de dwaze mensen bedriegt, als zij maar gereed genoeg zijn, om zijn bedrog aan te nemen. Een visser zal er niet naar zien, welk aas hij aanslaat, als hij er de vissen maar mee vangen kan, en ook willen alle vissen niet gevangen zijn aan hetzelfde aas. Doch men zal het allersubtielste waangelooft hier bij Gods licht lichtelijk kunnen bekennen uit deze twee eigenschappen:

1. Wat geestelijke of hemelse blijdschap de geveinsden hier ook mogen genieten, zo is die toch geenszins dat beginsel der eeuwige vreugde, hetwelk de Heilige Geest werkt in de harten van de ware gelovigen. Het is alles slechts een losse, ongegronde, onbestendige blijdschap. Dezelve roert alleen de bovenliggende aarde van het hart van de huichelaar, maar zij kan niet wortelen noch doordringen in de vastgesloten grond van zijn gemoed. De geveinsden behouden steeds het stenen hart van de verharde, ongevoelige, weerspannige, onwedergeboren natuur. Dat wordt bij hen door een zaligmakende overtuiging uit de Wet nimmer grondig opgetrokken, noch vermorzeld, of week gemaakt. Daarom blijven zij altijd steenachtige plaatsen, waar het zaad van het Evangelie invallende, zo terstond opgaat, omdat het geen diepte van aarde heeft, Matth. 13 :5. Zodra vernemen zij die liefelijke boodschap van het eeuwige leven niet met enige aandacht, of zij ontvangen dezelve terstond met vreugde, en eigenen die zichzelf toe, en vermaken er zich geredelijk mee, vers 20. Dit komt, omdat zij niet goed letten op de vereiste hoedanigheden van de ware zielsboetvaardigheid en van de kruisiging van het vlees, van de verloochening der wereld, de verzaking van alles, en van de hartelijke verzoening en heiligmaking, welke dat Evangeliewoord met zich brengt. Dit alles lopen zij toch maar licht over. Als zij maar troostrijke beloften ontvangen dan geloven zij terstond, en scheppen snel vreugde. Daar de ware uitverkorenen ordinair nog zeer droevig te worstelen hebben met die steenachtige grond van hun ongelovige, vijandige en onverbroken natuur, om die vermorzeld te krijgen, daar is het schijngeestelijk volk dan al gelukkig gered, en liefelijk geholpen. Hun zaad wast nu al voorspoedig naar boven, als dat der anderen nog eerst werkt, om derwaarts een wortel te schieten. Dit is hier het onderscheid, de geveinsde houdt veel van een snelle vreugde, en de oprechte houdt veel van een diepe wortel. Van deze staat er, geworteld en opgebouwd in Hem, en bevestigd in het geloof, Kol. 2:7; en van genen wordt gezegd, en dezen hebben geen wortel, die maar voor een tijd geloven, en in de tijd der verzoeking wijken zij af, Luk. 8:13. Zij hebben geen wortel van een hartgrondige Wetsovertuiging, geen wortel van ware geloofsinlijving in Christus, geen wortel van Goddelijke verzoening en rechtvaardigmaking door Zijn bloed, noch van inwendige gemoedsvernieuwing door Zijn Geest, noch van enige andere Genade, welke die ook zijn mag. Dit is altijd hun groot gebrek, dat hun een wortel ontbreekt.
2. Ook kunnen de tijdgelovigen dewijl zij dat heilige beginsel van de eeuwige vreugde nimmer zelf smaken, dan ook niet hartelijk verlangen naar de volkomen zaligheid, die volgen zal gelijk dat geschiedt van de oprechte gelovigen. Zij mogen al veel van een verlangen naar de hemel spreken, en daar ook een gedaante van vertonen voor de mensen, ja, zij mogen ook wel zoiets bij zich hebben, hetwelk daar als een zweempje naar leeft, maar het is in de grond geen heilig of oprecht verlangen, spruitende uit de ware gemeenschap van Christus, en uit een inwendige haat tegen de zonde. Dit blijkt, omdat zij niet ernstig strijden en arbeiden, en geen geweld doen op het Koninkrijk der hemelen, om dat in te nemen, Matth. 11:12. Zij begeren hun zondige begeerlijkheden niet edelmoedig te verzaken en hun vlees te kruisigen en wanneer zij zich al flauw daar tegen kanten, zo

zullen zij toch het oog, dat hen ergert, nooit uittrekken, noch van zich werpen om maar één oog hebbende tot het leven in te gaan, liever dan twee ogen hebbende, in het helse vuur geworpen te worden, Matth. 18:19. Hieraan zal de geveinsde gekend worden (en hun eigen consciëntie zal hun ook getuigenis geven, indien zij door de stroom van het verleidend waangeloof maar niet al te ver weggesleept worden), dat zij waarlijk een enige beminde lust of boezemzonde nog veel liever hebben, dan de hemel of het eeuwige leven. Het zal hun weinig baten, dat de zonde hen kwelt, en dat zij er ook al veel onrust en benauwdheid binnen in hun gemoed van moeten uitstaan, en er ook wel eens enige voornemens tegen nemen, en een lichte strijd tegen voeren, zolang zij het niet recht ernstig, in de kracht van Christus, op de doding der zonde toelagen, en nu in een volkomen haat tegen de zonde staan. Nooit zullen zij ook hartgrondig treuren, over hun droevig en langdurig uitwonen van de Heere in het zondige vlees, en de wereld is hun ook geen bange en vreemde plaats. Het mag met hen zo schijnen, maar inderdaad is het zo niet, dewijl de grondslag van een vernieuwde hemelsgezinde natuur door de Geest van Christus nooit waarlijk in hun gemoed vastgelegd werd. Als zij maar geen aanmerkelijk drukkend kruis en tegenspoed in de wereld ontmoeten, maar veeleer in voorspoed mogen leven, en als zij van de mensen om hun gaven en schijngodzaligheid genoeg geëerd en geacht worden, dan kunnen zij het buiten de hemel wel stellen. Kortom, een geveinsde houdt in de grond van zijn hart veel meer van het tijdelijke, dan van het eeuwige leven. En al het andere is schijn en bedrog. Zijn gehele godzaligheid is als een kunstig koperen beeld, dat verguld is, mettertijd zal er het schoon verguldsel wel afslijten en dan zal het genoeg kunnen gezien worden, wat voor een stof het is.

Zie daar dan de kostelijke en onwaardeerbare genadeweldaden, de voortreffelijke juwelen en dierbare kleinodiën, welke de Heere Jezus Christus aan de ware leden van Zijn Gemeente, Zijn geliefde Bruid, zo mild schenkt, om hen hier en hier namaals geheel te verrijken en gelukkig te maken. Wie die daar een waarachtig deel aan heeft, die de eerstelingen geniet, en ook het volkomen eens namaals eeuwig genieten zal, moet hier dan niet uitroepen: *Welgelukzalig is het volk, wiens God de Heere is: het volk dat Hij Zich ten erve verkoren heeft!* Ps. 33:12. Laat de arme wereld nu vrij stoffen en roem dragen op hun schijngoederen, op hun nietige vergankelijkheden, geen wedergeboren kind van God, die anders maar enigszins vast staat in het geloof, zal hun schaduwachtige gelukzaligheid van korte duur lichtelijk benijden. Hij zal veel liever willen treuren over de dwaze zinneloosheid van deze ellendige mensen, die zich aan het bedrieglijke lokaas van de satan zo vergapen, en dat zo gretig inslikken, niet bemerkende de dodelijke angel van het eeuwige verderf, die daaronder verborgen is. Deze heilige goederen van Gods huis, welke wij hier verhandeld hebben, zijn alleen de ware goederen. Wie dezelve bezit, die mag wel wat missen en wezen dan nog rijk genoeg in God, voor de tijd en voor de eeuwigheid.

Ach, dat de mensen hier dan leerden, een rechte keuze te doen, en dat zij ogen mochten hebben, om de schaduwen te onderscheiden van het lichaam!

Slot van 12 Geloofsartikelen

Hiermee is nu de geloofsmaterie van het heilig Evangelie met de hulpe des Heeren van ons ordentelijk verhandeld. En dit is nu het waarachtig Christengeloof, aan welker oprechte deugdelijkheid binnen in het gemoed, door de Heilige Geest des mensen ganse gelukzaligheid alleen is hangende. Dit is het oud en nieuw geloof, dat nooit verandert, hetwelk de Profeten, de Apostelen, de Evangelisten, ja de Zaligmaker Zelf ons geleerd hebben. Geloofd zij God! door Wiens genade wij ook vrijmoedigheid hebben, om tot de christenen in Nederland te zeggen: *Geliefden, also ik alle naarstigheid doe, om u te schrijven van de algemene zaligheid, zo heb ik noodzaak gehad aan u te schrijven, en u te vermanen, dat gij strijdt voor het geloof, dat eenmaal de heiligen overgeleverd is*, Judas vers 3. Wij geven u hier het onvervalste Apostolische geloof, waardoor al de heiligen van het Oude en van het Nieuwe Testament zalig zijn geworden. Het onbewegelijk martelaarsgeloof, dat rood geverfd is met het bloed der heiligen, en met het bloed der getuigen van Jezus, Openb. 17:6. En een kostelijker geschenk kunnen wij u uit onze

armoede niet geven. Dit allerheiligste geloof is in de bewarende hand van onze grote Heere Jezus Christus, en daarom willen wij ons over hetzelfde zo angstig niet bekommeren. De vrouw, welker kind is weggerukt tot God en Zijn troon, draagt die kroon van twaalf sterren vast genoeg boven haar hoofd, en de grote ronde draak, hebbende zeven hoofden en tien hoornen, en op zijn hoofden zeven koninklijke hoeden, ligt vast genoeg onder dit Goddelijk vloekvonnis: *op uw buik zult gij gaan, en stof zult gij eten, al de dagen uws levens*, Gen. 3:14; Openb. 12:1-6. Dit geloof staat gebouwd op de Rotssteen der eeuwen, en daarom zullen ook de poorten der hel dezelve niet overweldigen.

De goede God geve veeleer, dat de mensen hun gemoederen in het helderschijnend licht van deze hemelse geloofswaarheid met vreze en beving zorgvuldig mogen beproeven! Daartoe staan nu beide, het waarachtig geloof en het waangelooft, hier vlak voor hun ogen. Gelukkig zullen zij zijn, die er door de genade Gods een wezenlijk voordeel mee mogen doen!

En gij, vrome Christenschaar! gij kinderen van Sion, wij wensen en bidden de Vader der lichten, als gij dit ons geschrift leest, dat gij allen dan weten moogt, dat wij ook de satan en de valse broederen niet een uur hebben geweken met onderwerping, opdat de waarheid van het Evangelie bij u zou verblijven. *En van degenen, die geacht waren, wat te zijn, hoedanigen zij eertijds waren, verschilt mij niet: God neemt de persoon des mensen niet aan, want die geacht waren, hebben mij niets toegebracht*, Gal. 2:5, 6. Wilt God toch danken, en Zijn waarheid hartelijk beminnen, en wacht u toch in deze beroerde en scheurzieke tijden, *om niet te geloven een iegelijke geest, maar beproeft de geesten, of zij uit God zijn. Want vele valse profeten zijn uitgegaan in de wereld*, 1 Joh. 4:1. Laten noch krachten, noch tekenen, noch gaven, noch autoriteit, schijngeestelijk licht, gedaante van godzaligheid, geroep op samenstemming van velen, of wat het schoon ook zijn mocht, buiten de Bijbel, u toch bewegen. *Vertrouwt u niet op valse woorden, zeggende: des Heeren tempel, des Heeren tempel, des Heeren tempel zijn deze*, Jerem. 7:4. Uit hun vruchten zult gij ze wel genoeg kennen, indien gij anders de geestelijke kracht van een tedere en nauwgezette geloofsgodzaligheid in Christus maar recht gekend, en zelf gesmaakt hebt. Houdt u dan in de Heere Jezus altijd onbewegelijk vast aan dit regelmatige, Bijbelse en Goddelijke geloof, dat gij hier voor uw aangezicht hebt liggen, als een stad op een berg. Zoekt steeds levendig in datzelfde geloof te leven. *Bouwt gij uzelf op uw allerheiligst geloof, biddende in de Heilige Geest: bewaart uzelf in de liefde Gods, verwachtende de barmhartigheid onzes Heeren Jezus Christus, ten eeuwigen leven*, Judas v. 20, 21.

C. En ten einde die Goddelijke waarheid van het oprechte geloof nog nader bevestigd worde, zo gaan wij nu verder over tot het Derde voorname stuk, dat hier te verhandelen is, (ziet het voorstel van onze afdeling in het 1e deel), *zijnde de genadige rechtvaardigmaking, of verzoening met God door het geloof*. Daar is geen deugd of genade van de Heilige Geest in het hart van de mensen, die een zaliger en krachtiger uitwerking heeft, dan even het ingeplante en ingewortelde zielsgeloof. Dat almachtig werk van de Geest is het eigenlijk geordineerde middel, beide van de rechtvaardiging en van de heiliging van alle uitverkorenen, zodra zij slechts uit het oude leven der zonde overtreden in het nieuwe geestelijke leven van het geloof; uit het Farizeïsche in het oprechte Christelijke leven; uit het Wettische in het Genadeleven; ja uit het vervloekte in het verzoende leven. Maar de zalige rechtvaardigmaking is de allereerste heerlijke vrucht, die spruit uit de heilige grond van het geloof, van welke de heiligmaking dan ook aanstonds onmiddellijk voorkomt door de genaderijke werking van de Heilige Geest. En daarom komt die grote weldaad van der rechtvaardigmaking hier dan nu ook eerst in aanmerking. Zonder dezelve kan van de bekering of heiligmaking niets begrepen worden, omdat er geen ware zielsheiligheid ooit kan vallen bij degenen, die nog enkel goddeloze en onverzoende zondaars zijn in het oordeel van de heilige God, gelijk zulks in het vervolg bij de grondige opening van deze hooggewichtige Evangeliewaarheden nader zal blijken.